

Broedvogel Monitoring Project Duivelshof 2007

Ligging en biotoop

In het voorjaar van 2007 is door Rudi Lanjouw, Niels Leerling en mij een broedvogelonderzoek uitgevoerd in een gebied op de Duivelshof ten oosten van de Lutterstraat in de gemeente Losser. Het gebied ligt in atlasblok 29-52 voornamelijk in kilometerhok 11 aan de noordkant van Losser.

De totale oppervlakte van het onderzoeksgebied is 52 ha. Daarvan bestaat ongeveer de helft uit (loof)bos en voor de andere helft uit akkers, grasland, houtwallen, heide en ven.

Kaart onderzoeksgebied

Methode

Het onderzoek is in 2007 tussen 19 februari en 14 juli uitgevoerd volgens de uitgebreide territoriumkartering, zoals beschreven in de Handleiding Broedvogelmonitoring Project SOVON (van Dijk, 2004). Dit is een landelijk gestandaardiseerde onderzoeksmethode. Hierbij wordt niet naar nesten gezocht, maar worden de territoria op basis van het aantal waarnemingen, de tijd van het jaar, zang en gedrag van de vogels, in kaart gebracht. Tijdens de bezoeken zijn op veldkaarten waarnemingen ingetekend, die zijn overgebracht op soortkaarten. Uiteindelijk zijn alle waarnemingen met behulp van de handleiding omgezet in territoria. Er zijn 11 volledige rondes gelopen met steeds een verschillend startpunt, bestaande uit drie avondbezoeken, zes vroege ochtendbezoeken, waarbij voor zonsopgang

werd begonnen en twee late ochtendbezoeken. Ook is gebruik gemaakt van aanvullende waarnemingen buiten de reguliere tellingen.

Resultaten

Na de inventarisatie is de balans opgemaakt en konden 56 broedvogelsoorten op de lijst worden bijgeschreven. Van deze 56 soorten staan er zes op de Rode Lijst van de Nederlandse Broedvogels (*uitgave 2004*), nl. Groene Specht, Gele Kwikstaart, Grauwe Vliegenvanger, Matkop, Wielewaal en Kneu. Het aantal territoria bedroeg 523. De gemiddelde dichtheid was 1005,7 terr. per 100 ha. Tot de schaarse soorten behoren Dodaars, Houtsnip, Bosuil, Groene Specht, Zwarte Specht, Kleine Bonte Specht, Gele Kwikstaart, Gekraagde Roodstaart, Roodborsttapuit, Kleine Karekiet (regionaal schaars), Vuurgoudhaan, Grauwe Vliegenvanger, Wielewaal en Kneu.

Soort	2007	Soort	2007
Dodaars	3	Tuinfluitier	10
Wilde Eend	1	Zwartkop	32
Fazant	6	Tjiftjaf	35
Waterhoen	1	Fitis	24
Meerkoet	4	Goudhaan	7
Kievit	1	Vuurgoudhaan	3
Houtsnip	5	Bonte Vliegenvanger	4
Holenduif	1	Grauwe Vliegenvanger*	12
Houtduif	24	Staartmees	5
Turkse Tortel	1	Glanskop	5
Bosuil	2	Matkop*	2
Groene Specht*	2	Kuifmees	2
Zwarte Specht	1	Zwarte Mees	1
Kleine Bonte Specht	1	Pimpelmees	23
Grote Bonte Specht	7	Koolmees	27
Boompieper	12	Boomklever	15
Witte Kwikstaart	2	Boomkruiper	10
Gele Kwikstaart*	1	Wielewaal*	1
Winterkoning	38	Gaai	2
Heggenmus	19	Kauw	4
Roodborst	35	Zwarte Kraai	4
Gekraagde Roodstaart	2	Spreeuw	9
Roodborsttapuit	1	Vink	36
Merel	34	Groenling	4
Zanglijster	11	Kneu*	2
Grote Lijster	3	Goudvink	3
Kleine Karekiet	2	Geelgors	6
Grasmus	13	Rietgors	2

Overzicht broedvogels

De Rode lijstsoorten staan in de tabel met een * aangegeven.

Conclusies en aanbevelingen

Het gebied van de Duivelshof kent een onverwacht grote vogeldichtheid. Dit is toe te schrijven aan de grote variatie in het terrein, het grote aandeel rijk loofbos en de vele houtwallen en bosranden. De hoge dichtheid wijst op een rijk voedselaanbod. Vooral het grote aantal Grauwe Vliegenvangers (Rode lijstsoort) bewijst dat het een goed loofbos is. De Wielewaal bevestigt dit ook nog eens. Op de heide is de aanwezigheid van een paartje Roodborsttapuiten (ook in 2006 aanwezig) het bewijs dat het beheer hier zijn vruchten afwerpt.

In 2005 had de Nachtzwaluw hier, nadat de heide was geplagd, nog een territorium,. In 2006 en 2007 was ondanks veelvuldig zoeken in de avondschemering geen Nachtzwaluw aanwezig, hoewel er voldoende biotoop aanwezig is. De vermoedelijke oorzaak is, dat de loslopende hond van de boerderij in het midden van het gebied hiervan de oorzaak is. Deze achtervolgt wandelaars en struint daarbij tot op de achterste heidevelden. Een oplossing zou zijn het erf af te rasteren, zodat de hond niet meer zo maar van het erf kan aflopen. Om nog meer rust op de heidevelden te creëren zou het pad midden over de heide afgesloten moeten worden. Het pad langs de randen biedt al voldoende mogelijkheden.

Ook missen we vogels als Ransuil, Boomvalk, Wespendif, Buizerd, Havik en Sperwer. Het is opvallend dat er in het bosgebied geen enkele roofvogel voorkomt. Wel vliegen af en toe Buizerds over, maar die hebben hun nesten buiten het gebied. De oorzaak hiervoor zou kunnen liggen in het padenstelsel in het bosgebied, dat zo dicht is, dat er te veel onrust voor roofvogels ontstaat. Maar roofvogelvervolging en jacht kunnen ook oorzaken zijn, hoewel ik zelf in het terrein daarvoor geen aanwijzingen heb gevonden. In elk geval zou het padenstelsel in het bosgebied gehalveerd kunnen worden.

Het open gebied tussen Duivelshof en het retentiegebied langs de Snoeijinksbeek herbergt Veldleeuwerik (2-3 paren), Kievit en Gele Kwikstaart (3 paren). Het zou een geweldige impuls voor het gehele gebied kunnen zijn als deze akkers door NM aangekocht worden en tot natuurgebied worden omgevormd. Er ontstaat dan een aaneengesloten gebied met de heidevelden van de Duivelshof tot het retentiegebied langs de Snoeijinksbeek.

Ook zijn er goede resultaten behaald met het vervangen van bladmoes door koolzaad in het oostelijke deel van het terrein. Twee paar Kneutjes hebben in de directe omgeving gebroed en in het naseizoen waren hier vele Groenlingen, Kneuen en Ringmussen aan het foerageren. Wellicht hebben ook de Veldleeuweriken uit het open akkergebied van dit voedselaanbod geprofiteerd.

In de onmiddellijke omgeving van het onderzoeksgebied zijn nog territoria aangetroffen van Kleine Plevier, Scholekster, Veldleeuwerik, Gele Kwikstaart en Putter.

Namens de tellers van de Duivelshof:

*Ben Hulsebos
Houtstraat 4
7581 BH Losser*